

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Fkf.111/2021/10. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2021. szeptember 15. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

ÍTÉLETET:

Az emberölés büntette miatt fk. Terhelt1 ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2021. január 22. napján kihirdetett 10.Fk.38/2020/32-I. számú ítéletét megváltoztatja.

A szabadságvesztés tartamát 5 (öt) év 8 (nyolc) hónapra enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2019. május 3. napján kelt 10.Fk.719/2017/30. számú ítéletével fk. Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés büntetében, ezért 7 év fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 évre a közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelek jogi sorsáról és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2019. október 22. napján kelt 2.Fkf.195/2019/44. számú végzésével a törvényszék ítéletét a Be. 608. § (1) bekezdésének d) pontja szerinti okból (mert az ügyben a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja alapján kizárt védő járt el) hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

[3] A Fővárosi Törvényszék a megismételt eljárásban 2021. január 22. napján kihirdetett 10.Fk.38/2020/32-I. számú ítéletével fk. Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés bűntettében [Btk. 160. § (1) bekezdés], és ezért 6 év 8 hónap fiatakorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 évre a közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztésből legkorábban annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a vádlott által előzetes fogvatartásban, házi őrizetben és a lakóhelyre korlátozott bűnügyi felügyelet alatt töltött időnek a szabadságvesztésbe beszámításáról oly módon, hogy egy nap szabadságvesztésnek egy nap őrizetben és négy nap házi őrizetben, illetve lakóhelyre korlátozott bűnügyi felügyelet alatt töltött idő felel meg. Döntött az eljárás során lefoglalt bűnjelek sorsáról és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[4] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész vádlott terhére a büntetés súlyosítása céljából, míg a vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodsorban enyhítésért jelentett be fellebbezést.

[5] Az Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.305/2020/3. számú, 2020. december 21. napján kelt átiratában az ügynek a Be. 598. § (2) bekezdése II. fordulata alapján tanácsulésen történő elintézésére tett indítványt, egyben az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

[6] Ennek keretében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat, és a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatásokat egyaránt megtartotta. vádlott jogos védelemre alapított védekezését vizsgálta, de azt nem fogadta el. Az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, megvizsgált minden olyan bizonyítékot, amely az ügy érdemi elbírálásához szükséges volt. A történeti tényállás alapját a vádlott vallomásaival szemben a tanúk vallomása, a szakértői vélemények adatai és az okirati bizonyítékok tartalma képezte. Ezek részletes bemutatása iratszerű és azoknak egyenkénti és egymással történő összevetése a logika szabályainak megfelel. A mérlegeléssel a bűnösségére vont következtetés okszerű, a megállapított tényállás megalapozott.

[7] A másodfokú eljárásban irányadónak tekintendő tényállás alapján a cselekmény jogi minősítését is törvényesnek találta, ugyanakkor szerinte a vád tárgyává tett bűncselekmény tárgyi súlyára valamint a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeknek a helyes és a tényleges súlyuk szerinti értékelésére figyelemmel az elsőfokú bíróság által kiszabott tartamú szabadságvesztés nem szolgálja kellően a büntetési célokat, a súlyosítása és a közügyektől eltiltás tartamának hozzá igazítása indokolt. A speciális prevenció nem előzheti meg a generális prevenciót, mert a társadalom védelme nem hagyható figyelmen kívül a joghátrány alkalmazásakor.

[8] Az ítélet járulékos rendelkezései emellett álláspontja szerint törvényesek, ideértve a bizonyítási indítvány elutasításának indokait is.

[9] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék 10.Fk.38/2020/32-I. számú ítéletét a büntetés kiszabása körében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy a vádlottal szemben kiszabott büntetést súlyosítsa a szabadságvesztés tartamának felemelésével, ahhoz igazodó mértékű közügyektől eltiltás alkalmazásával. Egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[10] A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában elsőként a törvényes vád hiányára hivatkozott. E körben kifejtette, hogy bár a jelenlegi Be. nem használja a korábbi „törvényes” terminust, mint a vád legfőbb kritériumát, ennek ellenére a jelenlegi Be. alapelveiből és szellemiségéből, valamint a töretlen bírói gyakorlatból is egyértelmű ezen feltétel szükségessége, hiszen a Be. 6. § értelmében a bíróság az ítékezés során vád alapján jár el, amely a Be. 6.§ (3) bekezdése alapján akkor tekinthető törvényesnek, ha a bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönt és csak olyan cselekményt bírál el, amelyet a vád tartalmaz, azon túl nem terjeszkedhet. Jelen ügy esetében a pontosan körülírt cselekmény, a megfelelő jogi minősítés, valamint a büntető törvénybe ütköző cselekmény megállapíthatósága – a Btk. 15.§ e) pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró ok fennállása miatt – hiányzik.

[11] Amennyiben a bíróság a vádat törvényesnek is ítélné meg, úgy a Be. 422. § (1) és (2) bekezdésében foglalt követelmények – közelebbről a vád tárgyává tett cselekmény leírásának, a bizonyítási eszközök megjelölésének, és annak, hogy azok mely tény bizonyítására szolgálnak – hiányával érvelt. Szerinte a vádirat felsorolásszerűen megemlíti a fentebb részletezett bizonyítékokat, de arra már nem tér ki, hogy mely bizonyíték mely tény bizonyítására irányul. E körben arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint az 1/2007. BK vélemény törvényes vád fogalmát értelmező része, az ugyanezzel foglalkozó 14/2002 (III.20) AB határozat, az Európai Emberi Jogi Bíróság egyes döntései, és a hazai bírói gyakorlat (BH2009.267., BH 2009.140., BH2011.34., BH2009.233.) a jelenleg hatályos Büntetőeljárás törvény által támasztott kritériumokkal azonos előírásokat tartalmaznak a váddal összefüggésben.

[12] Ezek lényege szerint a terhelt számára a jogszerű és eredményes védekezéshez elengedhetetlen annak ismerete, hogy milyen tények, összefüggések, adatok alapján, milyen bűncselekmény miatt kerül sor vele szemben felelősségre vonását célzó bírósági eljárás lefolytatására. A vád pontos ismerete biztosíthatja a védelem számára – többek között – a bűnösség vagy a minősítő körülmények fennállásának hiányát jelentő, illetőleg a cselekmény privilegizált esetét megalapozó ok-okozati összefüggésekre vonatkozó bizonyítékok feltárását, a cselekmény elbírálása szempontjából jelentős motívumokra, enyhítő körülményekre történő figyelemfelhívás lehetőségét. Ennek hiányában nem áll módjában az ügyésszel egyenrangú félként érvei kifejtése, indítványainak megtétele.

[13] A tisztességes eljáráshoz való jog nem csak azt a jogot biztosítja a vádlott számára, hogy a vád ‘okáról’ – azaz azokról a cselekményekről, amelyeket a vádlott állítólagosan elkövetett és amelyeken a vád alapul – tájékoztatást kapjon, hanem azt is, hogy a terhére rótt cselekmények jogi minősítéséről is tájékoztassák. A tájékoztatásnak részletesnek kell lennie.

[14] A vád törvényességének egyik elengedhetetlen tartalmi eleme, hogy pontosan körülírt büntetőtörvénybe ütköző cselekményt tartalmazzon. A cselekmény körülírása pedig akkor pontos, ha hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket; az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb.

[15] Meggyőződése szerint mindezek alapján a Be. 492. § (1) bekezdés a) pontja alapján – azaz mert a vádiratban írt cselekmény nem bűncselekmény -, avagy a (2) bekezdés d) pontja alapján – vagyis azért, mert a vádirat nem tartalmazta az előírt törvényes elemeket – az eljárás megszüntetését indítványozta. Érdemben – a vádlott eljárás során előadott védekezését megismételve – jogos védelmi helyzetre hivatkozott.

[16] Ennek keretében a tényállással ellentétes bizonyítékokra hivatkozott, melyek szerint több szemtanú is elmondta, hogy a sértett volt a kezdeményező, és a vádlott többszöri, ijedtségből, a sértett testfelületén rendszertelenül elhelyezett szúrásai is a kétségbeesést, a helyzetből történő szabadulási vágyat támasztják alá. A sértett az apró szúrások ellenére is újból és újból támadt.

[17] Tekintettel a vádlott rossz állapotára (amiben a vádirattal ellentétben nem kizárólagosan az alkoholfogyasztása, különösen nem annak a vádirat szerinti túlzott mivolta, hanem jelentősebb százalékban a cukorbetegsége játszott közre) a menekülésnek amúgy sem lett volna értelme, hiszen rosszullete okán a meneküléshez elegendő mennyiségű futásra nem lett volna ereje.

[18] Alapvetően a vádirati tényállást támadva a vádhatóság bizonyíték-értékelő tevékenységét sérelmezte, így kiváltképpen azt, hogy tanúl tanúvallomására támaszkodott, holott felmerült, hogy éppen ő volt az, aki az eseményt követően a földön fekvő magatehetetlen vádlottat több alkalommal megütötte, és társaival együtt megrugdosta.

[19] Kérte ezért, hogy a bíróság „tegye mérlegelés tárgyává tanúl tanúvallomásait”, hogy azok bizonyítékként történő felhasználásának kizártságát indokoltnak látja-e, különös tekintettel a sértettel ápolt baráti viszony miatti elfogultságára, és a vádlottat ért utólagos támadások elkövetésében felmerült esetleges érintettsége miatt.

[20] Ezt meghaladóan a jogos védelem tárgyában keletkezett bírói gyakorlatra is hivatkozott (BH1976.6.241., 1978.10.407., 1993.9.534., BH+2002.4.162., BH+2013.9.357.). Ezek lényege, hogy jogos védelmi helyzet megállapításának van helye, ha a vádlott a kést azért használja, mert másként ez ellene irányuló – kitartó - jogtalan támadást nem tudja elhárítani; továbbá, ha a vádlott az arányosságot a sértett által kiprovokált pánikhelyzet, ijedtség vagy menthető felindulás okozta tudatszűkült állapot miatt lépi túl.

[21] Azt is kiemelte, hogy a nyomban bekövetkező bántalmazás kilátásba helyezése okot ad a jogszerű védekezésre, s annak szóbeli kifejezése, hogy a megtámadott nem tér ki, hanem ellenszegül a támadásnak, nem értékelhető „kihívás elfogadásaként”, s ezért a megtámadottat nem fosztja meg az elhárító magatartás jogszerűségétől. Így javára a jogos védelmi helyzet, mint büntethetőséget kizáró ok törvényesen megállapítható.

[22] Az erre vonatkozó bizonyítékokat is felsorakoztatta: így azon tanúvallomásokat, melyek

[23] - a sértett fenyegetőzéséről tesznek említést azután, hogy a vádlott a zártkörű rendezvény miatt távozásra szólította fel (tanú12, tanú10, tanú9, tanú15, tanú14, tanú4). Ezek a támadást közvetlenül megelőző események a sértett megsértett önértékét igazolják, további terveit (a bosszút) is kilátásba helyezte;

[24] - Terhelt1 vádlott megtámadása előtti rossz állapotáról, kiszolgáltatott helyzetéről tanúskodnak

[25] - arról szólnak, hogy a vádlott hívta a szüleit, hazaindulni készült a rosszulléte miatt, azaz nem akart semmilyen atrocitást vagy verekedést, egyszerűen csak haza szeretett volna menni

[26] - megerősítik a vádlott vallomását abban, hogy a sértett lépett fel támadólag Terhelt1 vádlottal szemben, több alkalommal erősen ököllel arcon ütötte őt.

[27] Mindezek azt igazolják vélekedése szerint, hogy az őt ért bántalmazás okán a vádlott, a kiszolgáltatott helyzetében fellépő ijedtség, erős félelem, önmaga megvédése egy nála 10 évvel idősebb férfivel szemben, eredményezte azt, hogy a részére - kiszolgáltatott helyzetében – okozott ismétlődő, erős fájdalom és ezáltal a végig fennálló, életét féltő félelemérzet megszűnése érdekében – kést rántson, és ösztönszerűen védekezzen. Álláspontja szerint az okozott sérülések többsége – melyek a ruházatot sem vágták át, vagy amelyik átvágta, de vérző sérülést sem okozott -, és elhelyezkedése is egyértelműen azt bizonyítja, hogy azok elkeseredett védekező szúrásokból eredtek.

[28] Amennyiben a jogos védelemre hivatkozás mégsem állná meg a helyét, a cselekmény életveszélyt okozó testi sértésnek, esetlegesen halált okozó testi sértésnek minősítését indítványozta.

[29] Ezzel összefüggésben megint a bírói gyakorlattal érvelt, meggyőződése szerint ugyanis a vádlottnak nem kellett tudnia, hogy a hasi szúrás – amely általában gyors, szakszerű orvosi ellátás esetén teljes felépülést eredményez, abban az esetben is, ha életveszéllyel járt – halálos eredménnyel is együtt járhat (a BH 1990.11.413 döntés analógiáján).

[30] A jogos védelem mellett a bűncselekmény bizonyítottságának hiányával is érvelt az igazságügyi szakértői vélemények alapján, mivel álláspontja szerint jelen esetben, ha nem is műhiba miatt, de esetlegesen a nem megfelelő kezelés megválasztása, a kórházi multirezisztens kórokozók elleni nem megfelelő védekezés vezetett a sértett halálához. A vádlott által egyébként is védekezés során okozott sérülés kétséget kizáróan életveszélyes volt, azonban az megfelelő kezelés esetén nem predesztinált volna halálos eredményt.

[31] Rámutatott e vonatkozásban a BH 1997.11.511 számú eseti döntésben kifejezésre juttatott álláspontra, mely szerint a vádlott cselekménye emberölés helyett halált okozó testi sértés büntettként minősül, ha a sértettet olyan testrészén szúrja meg, amely bár közvetlen életveszélyt eredményezett, de a kórházi ellátás - az érsérülés észlelésének és ellátásának a hiánya miatt történt diagnosztikai tévedés - hatott közre a sértett halálának a bekövetkezésében

[32] Szerinte a boncolásból, az orvosszakértői véleményekből és még a szakértői meghallgatásokból sem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy szakszerűbb orvosi ellátás nem menthette volna meg a sértettet, ezáltal közvetlen kapcsolat nem állhat fenn a vádlott cselekménye és a halálos eredmény között. A Be. 7.§ (4) bekezdése szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.

[33] Így a cselekmény legfeljebb a Btk. 164.§ (8) bekezdés I. fordulata alapján életveszélyt okozó testi sértésnek minősülhet, tekintettel arra, hogy az okozott sérülés és a bekövetkezett halálos eredmény között nincs közvetlen kapcsolat.

[34] Végül, amennyiben a bíróság arra a következtetésre jutna, hogy van közvetlen kapcsolat a sérülés és az eredmény között, úgy abban az esetben is nem emberölés büntette, hanem a Btk. 164.§ (8) bekezdés II. fordulata alapján halált okozó testi sértés büntette a helyes minősítés.

[35] Eljárási hibákat is felsorakoztatott.

[36] Először is, szerinte a megismételt eljárásban a törvényszék eljáró ugyanazon tanácsa ismételten figyelmen kívül hagyta, és mellőzte azokat a bizonyítási indítványokat, amik a vádlott büntetőjogi felelősségét mentenék vagy enyhítenék. Semmilyen érdemi eljárási cselekményt nem végzett, kizárólag felolvasta a korábbi tárgyalási jegyzőkönyveket, vádlotti vallomásokat. A bizonyítási indítványokat elutasította, mindezt úgy, hogy érdemi, szakmailag megalapozott és levezetett indokolását ennek nem adta.

[37] Nem adott helyt a vádlott valós fizikai és mentális állapotának megismerésére irányuló indítványnak sem. Nem engedélyezte igazságügyi szakértők szakvéleményének kiegészítését olyan kiemelkedően releváns kérdésekben, mint hogy a vádlott cukorbetegségére és alkoholos állapotára tekintettel racionális döntéshozatalra alkalmas állapotban volt-e. Hogy alkalmas állapotban volt-e egy szándékos és célzatos (ítélet szerint) bűncselekmény elkövetésére.

[38] Az eljáró tanács elfogultságával is érvelt, erre nézve bizonyítékul felhozva a 32. sorszámu jegyzőkönyv 8. oldalán található indokolást, mely szerint „(...) A vádlott kifejezte sajnálatát, de legalább ennyire sajnálja saját magát (...) viszont a bíróság nem észlelte megbánását (...) vádlottban még nem tudatosult kellőképpen, hogy elvette egy másik ember életét (...) vádlottal szemben sem alkalmazható más büntetés, mint hosszú tartalmú szabadságvesztés. Ez nem fog a hasznára válni (...)”

[39] Az elfogultság kapcsán hangsúlyozta, hogy terheltl vádlott a Fővárosi Törvényszék, mint az egész szervezet ellen indított keresetet bíróság elleni kártérítés miatt a Budapest Környéki Törvényszéken 20.P.20.432/2020. ügyszámon. A büntetőeljárást lefolytató Fővárosi Törvényszék egy másik tanácsa elfogultság miatti kizárásról nem határozhatott volna, hiszen a fenti számú kereset alperesként egészében a Fővárosi Törvényszéket jelölte meg. Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék és a terhelt egymással szembeni perbeállása kizárja a pártatlan eljárás lehetőségét, emellett a kizárást megtagadó végzés is törvénysértő, mert – a BH2005.9. és a BH2010.323. döntések alapján - az „elfogultság megállapítható, ha az eljáró bíró viselkedéséből, magatartásából, intézkedéseiből olyan körülményekre lehet következtetni, amely az ügy pártatlan elbírálását, tárgyilagos megítélését veszélyezteti”, és ezen körülmények vélekedése szerint az ügyben fennálltak.

[40] Összesített indítványa a következő volt:

[41] - Elsődlegesen kérte a Fővárosi Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését és a megismételt eljárás lefolytatására – az ítélet megalapozatlansága miatt – a Fővárosi Törvényszék másik tanácsának kijelölését;

[42] - Másodlagosan az ítélet megváltoztatását, és a vádlottnak a Btk. 15.§ e) pontja alapján, jogos védelmi helyzet fennállására tekintettel történő felmentését;

[43] - Harmadlagosan a cselekménynek a Btk. 164.§ (8) bekezdés I. fordulata alapján életveszélyt okozó testi sértésnek minősítését, tekintettel arra, hogy az okozott sérülés és a bekövetkezett halálos eredmény között nincs közvetlen kapcsolat.

[44] - Negyedlegesen a cselekménynek a Btk. 164.§ (8) bekezdés II. fordulata alapján halált okozó testi sértés büntetékénti minősítését;

[45] – Legutolsó sorban pedig a kiszabott szabadságvesztésnél jóval rövidebb időtartamú szabadságvesztés kiszabását, annak végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését indítványozta.

[46] A fellebbezések egyike sem alapos.

[47] Tekintettel arra, hogy a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés kizárólag a Be. 583.§ (3) bekezdés a) pontján alapult, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott és a védő sem indítványozta, valamint – a később kifejtettek szerint – a tényállás is megalapozott, a Be. 598. § (2) alapján a fellebbezések tanácsulésen történő elbírálásának feltételei fennálltak.

[48] Az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységén keresztül a tényállást is támadó, felmentésre irányuló védelmi perorvoslat alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú

bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590.§ (2) bekezdése alapján teljes terjedelmében bírálta felül.

[49] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, az ítéltábla a védő által hivatkozott eljárási szabályszegést nem észlelt.

[50] A védő már az elsőfokú eljárásban is terjesztett elő indítványt az eljárásnak törvényes vád hiányában történő megszüntetése iránt, az elsőfokú bíróság erre figyelemmel tért ki ítéletében arra, miért nem látott erre törvényes alapot. Az elsőfokú bíróság helytálló álláspontját az ítéltábla is osztotta, melynek magyarázata részletesebben a következő:

[51] A vádemelés idején még kétségtelenül más követelményeket támasztott az eljárási törvény a váddal szemben. A jelenleg hatályos Be. (2017. évi XC. tv.) azonban a törvényes vád fogalmát már nem ismeri, mi több, a megváltozott jogi rendelkezések kifejezett akadályát képezik annak, hogy amennyiben az volna megállapítható, hogy a vádirati tényállás nem azonosítható büntető törvénybe ütköző magatartásként, akkor a bíróság a vád törvényességének hiánya okán a másodfokú eljárásban (az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és) eljárást megszüntető határozatot hozhasson.

[52] Az 1998. évi Be. még szabályozta a törvényes a vád fogalmát, és ahhoz kapcsolódóan az eljárás megszüntetésének lehetőségét.

[53] A régi 2. § (2) bekezdése szerint a vád akkor felelt meg a törvényi előírásoknak, ha

- a vádemelésre jogosult
- a bírósághoz intézett indítványában
- meghatározott személy
- pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt
- a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezte.

[54] A 332. § (1) bekezdés d) pontja teremtette meg annak lehetőségét, hogy a bíróság az eljárást megszüntesse abban az esetben, ha a vád a fentiek bármelyikének híján volt.

[55] Ezzel szemben az új Be. alapvető rendelkezései (6. §) egyáltalán nem szólnak a vád törvényességéről, hanem csak a vádirat tartalmi követelményeit (422.§ (1) bekezdés) határozza meg a következők szerint:

- a) a vádlott azonosításra alkalmas megjelölése,
- b) a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírása,
- c) a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítése,
- d) az ügyészségnek a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, vagy a kóros elmeállapota miatt nem büntethető terhelt felmentésére vonatkozó indítványa.

[56] Az új szabályok a d) pontban írtakat tekintve részben többlet-kötelezettséget teremtenek, de a b) és c) pont (egyébként a régi Be. 217. § (1) bekezdés b) és c) pontjával azonos) szabálya törvényes vádfogalom nélkül, önmagában véve az ítélőtábla szerint mindössze annyit jelent, hogy a vádhatóságtól ezen túl nem lehet megkívánni azt, hogy a leírt történések egyúttal objektíve is a Btk.-ba ütközzenek, elegendő az, hogy az ügyész jogi véleménye ez legyen.

[57] A 492.§ (2) bekezdés d) pontja az előkészítő szakban a törvényes elemek hiánya miatti megszüntetést továbbra is lehetővé teszi, melyek azonban változatlanul csak a régi Be. ún. „kellékhányos” vád következményeivel (rég. Be. 267. § (1) bekezdés k) pont), nem pedig a már hivatkozott érdemi (332.§-on alapuló) megszüntetési lehetőséggel azonosítható rendelkezések. Az eljárás végén az új Be. 567.§ (2) bekezdés d) pontja szerint szintén lehetséges az eljárás nem ügydöntő végzéssel történő megszüntetése, ha a vádirat nem vagy hiányosan tartalmazza a 422. § (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, és emiatt a vád érdemi elbírálásra alkalmatlan.

[58] A másodfokú eljárásban ugyanezen következmények az új Be. 607. § (1) bekezdése szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett állhatnak be.

[59] A kiemelt szabályok szerint tehát a régi Be. a vádirat kellékein túl a *pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző* cselekményt a vád törvényes elemeként írta elő, míg a jelenleg hatályos Be. csak a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását és annak (vádhatóság szerinti) minősítését teszi mellőzhetetlenné. Ebből egyértelműen következik, miszerint elegendő a bírósági eljárás megindításához az, hogy a vádemelő ügyészségnek az a *jogi meggyőződése*, miszerint a tényállásban leírtak az általa meghatározott Btk. tényállást merítik ki. Ha ezek közül bármelyik hiányzik, az ügyésznek joga van azt pótolni, és csak annak elmulasztása eredményezheti az eljárás (nem ügydöntő végzéssel történő) megszüntetését.

[60] Ellenben, ha a bíróság jogi álláspontja eltér a vádhatóságtól, vagyis úgy látja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény, nem az új Be. 492. § (2) bekezdés d) pontja, hanem a 492.§ (1) bekezdés a) pontja alapján – vagyis bűncselekmény hiányában – szüntetheti meg az eljárást, az eljárása végén pedig ugyanilyen okból már csak felmentő ítéletet hozhat (606.§).

[61] Ebből értelemszerűen következnek a másodfokú bíróság lehetőségei is: csak akkor van helye hatályon kívül helyezésnek és az eljárás megszüntetésnek, ha *a vád nem tartalmazta a tényállást vagy a vádhatóság szerinti jogi minősítést*. Bűncselekmény hiányára már csak az elsőfokú bíróság által a vád (és tettazonosság) keretei között megállapított tényállás alapján vonhat következtetést.

[62] A fentieket a jelen ügyre vonatkoztatva az, hogy a vádlott a vádirati tényállásban írtak kifejtése során jogos védelmi helyzetben cselekedett, a vád törvényességét nem érinti. Az ügy (azaz a vád tárgyává tett tények) ugyanis a védelem által hivatkozott büntethetőséget kizáró ok fennállta kizárólag a felajánlott bizonyítékok együttes értékelésével, a bizonyítási eljárás teljes lefolytatását követően volt eldönthető, önmagában a vádirat alapján nem.

[63] Összességében az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a már részletezett okokból nem sértette meg sem az akkor hatályos, sem a jelenleg érvényben lévő eljárási rendelkezéseket, amiért nem hozott a vád törvényességének, avagy a törvényes elemek hiánya miatti megszüntető végzést, eltérő átmeneti rendelkezés híján pedig a Be. 868. § (1) bekezdése értelmében a 607. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó 567. § (2) bekezdés d) pontja szerint a másodfokú bíróság is csak abban az esetben dönthetne az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és az eljárást megszüntetése mellett, ha a vádirat nem tartalmazná a cselekmény leírását és annak minősítését.

[64] Ez a feltétel értelemszerűen nem teljesül, mert a vádiratban úgy a történeti tényállás, mint a minősítés is megtalálható.

[65] Ha pedig az állapítható meg, hogy a vád tárgyává tett cselekmény eleve nem volt bűncselekmény, ennek következményei kizárólag az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás érdemi vizsgálatán keresztül vonhatók le.

[66] Mint a későbbiekben látható, a másodfokú bíróság egyetlen okból sem látott törvényes lehetőséget felmentő ítélet meghozatalára, így értelemszerűen azt a védelmi álláspontot sem tartotta elfogadhatónak, hogy a vád tárgyává tett tények alkalmatlanok volnának valamely Btk. Különös Részében szabályozott bűncselekmény kimerítésére.

[67] Az eljáró tanács (illetve annak elnöke) elfogultságával kapcsolatban kifejtett jogi állásponttal sem tudott azonosulni az ítéltábla.

[68] A védelmi érvelés egyrészt a Fővárosi Törvényszék 26.Bkk.285/2020/2. és a 26.Bkk.420/2020/2. számú, dr. Nyilas Levente bíró kizárást megtagadó végzését sérelmezi, így azt a Be. 17.§ (4) bekezdése értelmében a felülbírálat tárgyát képező ítélet elleni jogorvoslattal együtt a másodfokú bíróságnak kell elbírálnia.

[69] E körben az ítéltábla maradéktalanul osztotta a törvényszék okfejtését abban, hogy sem a Be. 14. § (3) bekezdés c) pontjában, sem pedig a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjában írtak sérelme nem állt fenn. A korábban eljáró másodfokú bíróság az alapügyben

született elsőfokú ítéletet nem megalapozatlansága miatt helyezte hatályon kívül, továbbá a Be. 611. § (2) bekezdése alapján nem rendelte el, hogy az ügyet a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság más tanácsa, vagy más bíróság tárgyalja, ezért semmilyen törvényes akadálya nem volt annak, hogy a megismételt eljárást a törvényszék ugyanazon tanácsa (hivatásos bírója) folytassa le. Túl ezen, a bírónak a megismételt eljárásban megtett intézkedései alapján sem állapítható meg olyan körülmény, amely a tárgyilagos eljárása iránt kételyt ébreszthetne, nem tekinthető ilyennek az ítélet szóbeli indokolásából idézett bírói megjegyzés sem. A bíróságnak nem csak joga, hanem kötelessége is a döntésének indokát adni, a fiataalkorú elleni eljárásban különös figyelmet fordítva a Btk. és a Be. speciális rendelkezéseire, hangsúlyt helyezve a megállapított joghátrány magyarázatára.

[70] A Be. 106. § (1) bekezdése szerint a fiataalkorúval szemben kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés célja elsősorban az, hogy a fiataalkorú helyes irányba fejlődjön, és a társadalom hasznos tagjává váljon, erre tekintettel az intézkedés vagy büntetés megválasztásakor a fiataalkorú *nevelését* és védelmét kell szem előtt tartani.

[71] A Be. 77. §-a szerint pedig a fiataalkorú elleni büntetőeljárást úgy kell lefolytatni, hogy az a fiataalkorú nevelésének, illetve testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének az előmozdításával biztosítsa a fiataalkorú társadalmi beilleszkedését, és azt, hogy a fiataalkorú ne kövessen el újabb bűncselekményt.

[72] Annak kifejezésre juttatása, hogy az általa közvetlenül is tapasztaltak alapján a vádlott megbánását – kimondott szavaival ellentétben - nem észlelte, és hogy nem szembesült a tetteivel, annak rendkívül súlyos következményével, a fenti elvekkkel maradéktalanul összhangban van, annak megítélése pedig, hogy mindezzel együtt a kiszabott büntetés törvényes, helyes és arányos volt-e, nem a bírói elfogultság, hanem az ítélete felülbírálata tárgya lehet.

[73] A perindítás ténye sem adhat okot a bíró, még kevésbé a bíróság valamennyi bírójának kizárására.

[74] Bíró kizárását nem alapozza meg az, ha a bejelentővel szemben korábban arra nézve hátrányos, marasztaló, illetve általa sérelmesnek tartott döntést hozott. Úgyszintén nem valószínűsíti az eljáró bíró elfogultságát, ha a bejelentő az ügyében eljáró bírósággal szemben pert indít [BH2012. 147.]

[75] A perbenállás (sem felperesi, sem alperesi oldalról) külön nevesített eljárási okként a Be. 14.§ (3) bekezdésében nem szerepel, ekként csak és kizárólag a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában írtakat – vagyis az elfogultságot – alapozhatná meg az a körülmény, hogy a vádlott polgári peres eljárást kezdeményezett az ügyre egyébként hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszék ellen. Márpedig ez a kizárási ok a Be. 14.§ (2) bekezdése alapján kizárólag az ügyben eljáró bíróval szemben érvényesíthető, a törvényszék valamennyi bírójával szemben nem. Dr. Nyilas Levente elfogultságának ténye nem volt megállapítható, és maga is akként nyilatkozott, hogy a per őt az ügy tárgyilagos megítélésében nem gátolja. A bírót semmilyen objektív, üggyel összefüggő konkrét körülmény nem befolyásolta az objektív, pártatlan döntés meghozatalában, a kizárásról

határozatot hozó dr. Tóth Erzsébettel szemben pedig kizárási indítvány eleve nem volt előterjeszthető.

[76] Következésképpen a Be. 608.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti hatályon kívül helyezési ok sem állt fenn az ügyben.

[77] Az elsőfokú bíróság – a védő érveivel szemben – a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett, e körben a bizonyítást érintő szabályok szerint eljárva a szükséges bizonyítást lefolytatta, a törvényi előírásokat maradéktalanul megtartotta. Nem felel meg a valóságnak, hogy a bíróság a vádlottat sem hallgatta ki, a 24. számú tárgyalási jegyzőkönyv tanúsítja ennek ellenkezőjét: fk. Terhelt1 vádlott a Be. 185. § (1) bekezdése és 523. § (1) bekezdésében előírt figyelmeztetések mellett vallomást tett. Ez, csakúgy, mint az az eljárása, hogy a tanúkat nem idézte vissza, hanem vallomásaikat, és hasonlóképpen a szakértők tárgyalási nyilatkozatait felolvasta, teljes mértékben perrendszerű, és az egyszersmind mindenben megfelel 2.Fkf.195/2019/44. számú végzés iránymutatásainak is. A Be. 633.§ (6) bekezdése értelmében a megismételt eljárásban a bíróságnak nem feladata a teljes eljárás megismétlése, a jegyzőkönyvek felolvasására vonatkozó szabály egyedül akkor nem alkalmazható, ha a hatályon kívül helyezés oka megalapozatlanság volt. A jelen ügyben azonban nem ez volt az alapítélet orvosolhatatlan hibája.

[78] Az elsőfokú bíróság a Be. 561.§ (3) bekezdés f) pontja alapján kellő magyarázat mellett utasította el a védő szakértői vélemény kiegészítésére irányuló indítványát, indokaival a másodfokú bíróság is egyetértett. A bizonyítási eljárásnak egyik központi eleme volt a vádlott elkövetéskori fizikai és mentális állapotának megismerése és megítélése, így szemben a védelem kifogásaival, az elsőfokú bíróság is kiemelt figyelmet szentelt a vádlott 1. típusú diabetes megbetegedésének, továbbá annak alkoholfogyasztással együtt a mentális egészségre és az aktuális tudati- és fizikális állapotra gyakorolt hatásának, szakértők bevonásával behatóan vizsgálta azt, hogy a betegség és az alkohol együttesen befolyásolták-e a vádlott beszámítási és testi képességeit. Megállapításairól pedig ítéletében részletesen is számot adott. Mindemiatt tehát okkal értékelte szükségtelennek erre vonatkozó további bizonyítás lefolytatását, az az eljárás további indokolatlan elhúzódását eredményezte volna.

[79] A Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja alapján – minthogy a személyi körülmények nem képezik a tényállás részét -, a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki:

[80] A Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának a büntető határozatok szerkesztéséről szóló összefoglalójának 6. számú mellékletének 30-31. oldala szerint téves az a bírósági gyakorlat, amely a beszámítási képességre, személyiségszerkezetre vonatkozó ténymegállapításokat a történeti tényállásban szerepelteti, azt ugyanis a vádlott személyi körülményeire vonatkozó tények között kell elhelyezni.

[81] Ennek megfelelően az ítéltábla a vádlott elmeállapotával és személyiségével kapcsolatos, szakértői véleményen alapuló, ámde a történeti tényállásban tévesen

szerepeltetett részeket (ítélet 5. oldal 5. bekezdés) a személyi körülményekhez helyezi át, egyben azokat – ugyancsak az igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény alapján – kiegészíti, és az indokolásból (ítélet 23. oldal) a fiatalkorú vádlott személyiség szerkezetére vonatkozó (a Be. 683.§ (1) bekezdése értelmében a fiatalkorú egyéni értékelését is befolyásoló lényeges) alábbi megállapításokat is ide helyezi át:

[82] Fk. Terhelt1 vádlott diszharmonikus, infantilis személyiség szerkezetű, indulati fegyelmezetlenséggel, nárcisztikus elemekkel, sértődékenységgel, hiszteroid tünetképződéssel. Felelősségelhárító attitűdű, erkölcsi deficittel, érdekvezérelt kötődésekkel, személyiség-összetevői azonban meg sem közelítik a kóros elmeállapotot.

[83] A vádlott életkorának, iskolai végzettségének és szocioökonómiai státuszának megfelelő intellektuális kapacitású és értelmi képességű személy. Indulati élete szabályozatlan, szenzitívebb élmény-feldolgozása, ennek mentén indulatkezelési nehézségei származhatnak. Feszült helyzetben kifejezetten agresszív magatartást mutathat, bár azt később megbánja, igyekszik megmagyarázni, racionalizálni.

[84] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállása maradéktalanul megalapozott, az mentes a Be. 592.§ (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól, ezért a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[85] A törvényszék indokolási kötelezettségét kellő részletességgel, az elbírálás szempontjából minden fontos körülményre kitérve, példásan teljesítette.

[86] Bemutatta az eljárás bizonyítékait, és azokat egyenként és egymással is egybevetve értékelte, mérlegelte.

[87] A vádlott védekezését minden lényeges kérdés tekintetében megvizsgálta, és mindazon kérdéseket meg is válaszolta, melyeket a védő fellebbezésében ismét felvetett, azzal érvelve, hogy mindazon esemény-részek tekintetében, ahol az elsőfokú bíróság másként mérlegelt, a vádlott védekezését kellett volna elfogadnia.

[88] Az előzményeket illetően nem csak a sértett baráti köréből, hanem a vádlotti társaságból kikerülő tanú12 tanú vallomása alapján állapította meg azt, hogy a sörözőben történő konfliktusnak senki sem tulajdonított jelentőséget, az azt észlelők komolyan nem vették a sértett kijelentését, a vádlottnak sem volt tehát arra semmilyen oka, hogy megfélemlítve érezze magát. A söröző pultosa (tanú14) – aki egyik érintett társaság irányában sem tekinthető érdekeltnek – ezen túl még azt is elmondta, hogy mikor a sértett és a vádlott elmentek egymás mellett, kölcsönösen „szúrós szemmel” néztek egymásra. Ez szintén nem a vádlott félelmére utal, és nem volt ilyen a későbbi magatartása sem, mert aki – amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen kifejtette – valóban tart valaki más támadásától annak viselkedése, vagy akár pusztá kijelentései alapján, az logikusan mindent meg is tesz annak elkerülése érdekében, vagy ha ez nem jár sikerrel, úgy legkésőbb a támadás során nyomban

segítséget kér a tőle pár méterre tartózkodó barátaitól, társaitól. Ilyenre fk. Terhelt1 vádlott részéről nem került sor.

[89] Az utcán a konfliktus kibontakozását ugyan senki nem látta, de enélkül is rekonstruálhatók voltak az események, és azon lényeges tények, amelyek megint csak cáfolták a vádlott jogos védelmi helyzetre irányuló védekezését. Ezek fontos részét képezik a késsel kapcsolatos bizonyítékok, és az azokból az elsőfokú bíróság által levont - messzemenően logikus és helyes – következtetések is, melyekre a védő érvei nem térnek ki. Fk. Terhelt1 vádlott vallomásaival szemben szavahihetőnek minősített tanú12 tanúnak már a nyomozati vallomása szerint is közvetlenül a sértett lépcsőn való feltessékelése után mutatta meg a kést a vádlott. Ebből – egyetértve a törvényszék fejtegetésével – valóban az következik, hogy a vádlottban már az első konfliktust követően megfogalmazódott a gondolat, hogy az este folyamán akár használni is fogja azt, és szükség esetén a konfliktusát azzal rendezni le.

[90] A tanúk a sértett és a vádlott közti dulakodást gyors lefolyásúnak írták le, olyanról senki nem számolt be, hogy eközben a két fél szünetet tartott volna, azaz, hogy ideiglenesen felhagytak volna a lökdösődésnek, verekedésnek látszó magatartással. A vádlott kése eredetileg egy csatos tokban volt a táskája zsebében, a tokot pedig ugyanott – a táskában – találták meg a helyszínen (a lefoglalásról készült jegyzőkönyv szerint a kés tokja a táska belső cipzáras zsebében volt), a táska pedig a cselekmény pontos helyétől méterekre, egy fa alatt feküdt. Emellett a hibás rugójú kést a használata előtt ki kellett nyitni, méghozzá két kézzel, odafigyeléssel, amely szintén bizonyos időbe kerül, egyúttal feltétlenül látnia kellett volna a tanúk valamelyikének, ha ezt a vádlott a dulakodás közben hajtja végre. Mindebből viszont – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is kifogástalanul levezette – egyedül az következik, hogy a kést nem a dulakodás során vette elő a vádlott, hanem azt már eleve nyitott állapotban tartotta magánál, miközben az utcán saját vallomása szerint is folyamatos szemkontaktust tartott a sértettel, ráadásul a többiek (tanú4, tanú5, tanú6, tanú13, tanú12 és tanú11) által (rosszullétére tekintettel) felkínált támogatást is elutasította, és egy szóval sem tett említést senkinek, hogy fél, vagy tart a sértettől.

[91] tanú1 tanú úgy nyilatkozott, hogy az általa látott második szúrás után vette el a kést a vádlottól, viszont tény, hogy összesen 11 szúrás történt, vagyis tanú1 észlelését megelőzően a vádlott már 9 alkalommal szúrt a sértett felé. Ez is azt támasztja alá, hogy a kés már a cselekmény kezdetén is nyitott állapotban a vádlott kezében volt. Bár valóban merültek fel adatok arra vonatkozóan, hogy akár tanú1 is lehetett az, aki – észlelve a sértettnek a vádlott által okozott, láthatóan nagyon súlyos sérülést – a vádlottat megütötte, önmagában emiatt teljes egészében szavahihetetlennek nem lehet minősíteni, hiszen egyrészt a ténylegesnél jóval kevesebb szúrásról tett említést, másfelől vallomása az egyéb bizonyítékokkal is összhangban volt. Ekként – a védelmi magyarázat ellenében - a vádlottal szembeni elfogultsága, érdekeltsége több szempontból sem volt igazolható, helyesen járt el az elsőfokú bíróság, hogy a tanú vallomására támaszkodott az általa látott utolsó, és egyben legsúlyosabb eredménnyel járó szúrás jellegének megítélése során is, azt állapítva meg, hogy az nem kaszáló, hanem határozott és erőteljes mozdulat volt, ráadásul mindeközben a sértett – aki eddig is fegyvertelen volt, és védekezési jellegű sérülést is elszenvedett - láthatóan már felhagyott a további verekedési szándékával.

[92] Már az is cáfolja a vádlott esetét, rosszullététől legyengült és kiszolgáltatott állapotát, hogy a segítséget elutasította, és azok, akik erről beszámoltak, a vádlott tiltakozását éppen azért fogadták el, mert maguk is úgy ítélték meg, hogy a vádlott ténylegesen nem is szorul rá.

[93] A kérkező mentős szakápoló (tanú19) vallomása szerint a vádlott cukorbetegsége és az azzal párosult alkoholos befolyásoltság nem tűnt súlyosnak: az ellátott személy kommunikációra képes volt, tudatánál volt, motorikus képességei rendben voltak, térben, időben orientált volt, tetteivel mindvégig tisztában volt. A vércukorszintje sem volt alacsony (a vádlott által hivatkozott hipoglikémás állapottól igencsak messze volt).

[94] Az emlékeztetkiesés lehetőségét – mellyel a cselekménykori állapotát, és a sértett ebből következő erőfölényét kívánta bemutatni, magyarázva az állított támadás elhárításhoz szükséges mérték túllépését is – az ebben a vonatkozásban is aggálytalan igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény cáfolta, és azt tudatos, manipulatív védekezési mechanizmusnak minősítették. A cukorbetegség és az alkoholfogyasztás együttes hatása tekintetében is véleményt formáltak valamennyi adatot figyelembe véve, és kijelentették, hogy a cselekménye idején szokványosan ittas állapotban volt vádlott cukorbetegsége nem idézhetett elő olyan tudatzavart állapotot, mely beszámítási képességét korlátozta volna a cselekmény elkövetésének időpontjában.

[95] Összességében a vádlott szakértői szempontból fizikailag nem volt gátolva a cselekmény végrehajtásában, miként mentálisan sem magatartásának és annak várható következményeinek felismerésében, és az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomások alapján is megállapítható, hogy a vádlott magatehetetlen, de legalábbis védtelen, kiszolgáltatott állapotban nem volt.

[96] Nem az volt a kérdés, hogy előfordulhat-e, miszerint egy 1-es típusú cukorbeteg alkoholfogyasztása súlyos fizikai és/vagy mentális rosszulléttel, eszméletvesztéssel jár, hanem az, hogy adott helyzetben, aktuálisan milyen állapotban volt a vádlott, beállt-e nála ilyen jellegű következmény. Márpedig ez a rendelkezésre álló bizonyítékokkal – ideértve különösen az igazságügyi szakértői véleményeket is – aggálytalanul megítélhető volt. Ezért helytálló indokok alapján vetette el az elsőfokú bíróság ezen egybehangzó és egymást megerősítő bizonyítékokkal szemben úgy a vádlott, mint szüleinek ezzel ellentétes vallomásait (amelyek a vádlott támadó jellegű magatartását kizáró, sőt, eszméletlen állapotáról számoltak be), és okkal utasította el a védő szakvélemény kiegészítésére irányuló bizonyítási indítványát is.

[97] Önmagában az, hogy fk. Terhelt1 a helyszínen közölt olyat, miszerint nem ő kezdte, és hogy önvédelemből tette, számottevő jelentőséggel nem bír, mert nem e szavaknak, hanem a külvilágban lejátszódó események volt meghatározó szerepe. Abból pedig az elsőfokú bíróság helyes mérlegeléssel megállapított tényállása alapján az a lényeg, hogy a vádlott számolt, mi több: készült egy esetleges tettegességre a sértettel, annak lehetősége elől nem tért ki, sőt, szemkontaktust létesített vele már a szórakozóhelyen is a szóváltásukat követően, majd közvetlenül az utcán kibontakozó eseményeket megelőzően is, a készt kinyitott állapotban eleve magánál tartotta, és a dulakodás során azt a fegyvertelen sértettel szemben használta is, őt 11-szer kísérelve meg megszűnti. Ebből az utolsó szúrás során a sértett már hátrálni kezdett a Tungsram utca irányába, mikor is a vádlott utána lépett, és a

kezében tartott késsel, nagy erővel ismételten hasba szúrta. Mindeközben pedig segítséget senkitől nem is kért, amely megtámadott helyzetét szintén kizárja, és egyenesen arra utal, hogy maga kívánta lerendezni a konfliktusát sértettlrel. Bár azt megállapítani kétséget kizáróan nem lehetett, hogyan kezdődött a dulakodás a vádlott és a sértett között (így az az egyoldalú vádlotti állítás sem volt elfogadható, hogy a sértett támadta meg a vádlottat - holott a jogos védelem fennálltát is kétséget kizáró bizonyítottsága esetén lehet a vádlott javára értékelni), a tettelegesség e jellemzői éppen elegendőek ahhoz, hogy abból aggálytalan jogi konzekvenciákat lehessen levonni a felelősséget illetően.

[98] A halál okának meghatározása szakkérdés. Jóllehet a védő szerint a jelen ügyben fennáll annak lehetősége is, hogy ha nem is műhiba miatt, de esetlegesen a nem megfelelő kezelés megválasztása, a kórházi multirezisztens kórokozók elleni nem megfelelő védekezés vezetett a sértett halálához, ez csak a védő – szakvéleményből egyoldalúan kiragadott részekre alapított – véleménye csupán, ennek a lehetőségét ugyanis az igazságügyi szakértők egyértelműen kizárták. Az pedig, hogy a halálos kimenetelű okfolyamat elindítása, és az eredmény közötti oksági kapcsolat fennáll-e akkor, ha a halál bekövetkeztében a szepszis részoki szerepe is kimutatható, jogi értékelésre tartozik.

[99] Minthogy a védő fellebbezésének a tényállást támadó részében a bizonyítékok okszerű, logikus és ésszerű mérlegelését sérelmezte a vádlott védekezésének elfogadását, és ezen keresztül eltérő tényállás megállapítását célozva, ez a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett, ilyen okból tehát fk. Terhelt1 vádlott felmentésére nem kerülhetett sor.

[100] Mindebből értelemszerűen következik, hogy a fellebbezésnek a tényállás teljes megalapozatlansága miatti hatályon kívül helyezésre irányuló része sem lehetett sikeres.

[101] Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, cselekményének jogi minősítése is törvényes, és mindenben igazodik az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat iránymutatásaihoz is, hibátlanul vette számításba a felmerülő – és a fellebbezésben is hivatkozott – további lehetséges bűncselekmény (halált okozó testi sértés) elhatárolási szempontjait is a vádlott terhére megállapított emberölés büntettétől.

[102] A vádlott ittassága miatt a bűncselekmény tárgyi oldala is jelentős szerephez jutott. E körben Az elkövetés eszközeül használt, 8,5 centiméter pengenhosszúságú kés az élet kioltására feltétlenül alkalmas, és azt a vádlott ennek megfelelően használta: a 11 közepes, vagy azt meghaladó erővel szúrt sérülésből egyesek életfontosságú szervekre - nyaki, mellkasi és hasi tájékra – irányultak. Mindezen körülményekből még a 17 éves fiatakorú vádlottnak is tisztában kellett lennie azzal, hogy a sértettnek okozhat olyan sérülést, amely életveszélyes, vagy akár halálos kimenetelű is lehet.

[103] Nem osztotta a másodfokú bíróság a védő ennek kapcsán kifejtett érveit és a felhozott eseti döntést, minthogy a hasra irányított nagyerejű szúrás egyáltalán nem állítható

párhuzamba egy combtájéki szúrással, ahol is teljesen evidensnek tekinthető létfontosságú szervek nem találhatók (a verőerek működésére, emberi szervezetben betöltött létfontosságú szerepére vonatkozó ismeretek megléte egy fiatalkorú vádlott esetében valóban mélyebb elemzést igényelt volna). Azt a koránál fogva csekélyebb élettapasztalattal rendelkező fiatalkorú vádlottnak is tudnia kell, hogy az általa tanúsított bántalmazásba bele lehet halni, ez nem kíván meg senkitől – még a fiatalabb elkövetőtől – sem nagyobb fokú anatómiai és orvosi ismereteket.

[104] A szándék eshetőleges voltára vont elsőbírói következtetés is tökéletes. Az ölésre irányuló egyenes szándék a jelen ügyben fel sem merült, ellenben a fenti jellemzők miatt a halálos eredmény reális bekövetkeztével számoló vádlott ebbe belenyugodva cselekedett, mikor a sértettet a késsel bántalmazta.

[105] Itt kell szót ejteni a sértett kórházi kezeléséről, és az annak során bekövetkezett vérmérgezésnek a halálos eredményben betöltött szerepéről.

[106] A büntetőjogi felelősségrevonás kiindulópontja ilyen esetekben az az alapvetés, hogy amennyiben a vádlott magatartása szükséges feltételként, azaz okként jön figyelembe a bekövetkezett hátrányos eredmény tekintetében, minden más közreható októl függetlenül, közvetve vagy közvetlenül, ő (is) „okozta” az eredményt. Ugyanis az okfolyamatot elindító tényező (emberi magatartás) büntetőjogi felelősséget megalapozó jelentőségén nem változtat az együttes okként (concausa) vagy feltételként közreható körülmény(ek) hatása. Az okozati összefüggés nem szakad meg, mindössze az okozati kapcsolat válik lazábbá, közvetetté, és a közreható ok(ok) szerepét a büntetés kiszabásánál kell értékelni.

[107] Mivel tehát a közvetett oknak minősülő magatartás is megalapozza a büntetőjogi felelősséget, kulcskérdéssé az válik, hogy mi a „kiváltó ok” és hogy megszakadt-e az okfolyamat. Ez utóbbiról akkor lehet szó, ha a sértettnek okozott sérülések önmagukban nem voltak fatálisak, vagyis reálisan nem eredményezhették volna a sértett halálát, de a kezelése során vétett orvosi hiba következtében végzetessé váltak [BH 2006. 310., Fővárosi Ítéltábla 5.Bf. 1845/2004.]

[108] Nyilvánvaló, hogy a jelen esetben egyik fenti körülmény sem állt fenn: a hasüreget megnyitó sérülés önmagában is alkalmas a halálos eredmény előidézésére (mely mindössze annyit jelent, hogy természetesen ez nem feltétlenül következik be, de az esélye mindenképpen megvan), emellett orvosi műhiba sem játszott szerepet az eredményben. A szövődmények, a fertőzések tipikusan olyan együtttható okok, amelyek – amint az orvosszakértői vélemény is fogalmaz – részoki tényezők voltak, de a sértett halála egyértelműen nem következett volna be akkor, ha a vádlott a végzetes sérülést nem okozza.

[109] A vádlott által ekként elindított okfolyamatot semmi nem szakította meg, ezért a halálos eredményért – melyre, szemben a védő érvelésével, egyáltalán nem a gondatlansága, hanem eshetőleges szándéka terjedt ki – büntetőjogi felelősséggel tartozik, a tényállásban írt magatartás az elsőfokú bíróság helyes és törvényes minősítése szerint a Btk. 160.§ (1) bekezdésében meghatározott és aszerint büntetendő emberölés büntettének megállapítására alkalmas.

[110] A törvényszék a joghátrány szempontjából jelentős tényezőket alapvetően feltárta, azokat azonban további enyhítő körülményekkel szükséges kiegészíteni.

[111] Újabb – de (mivel a nyitott sebkezelés, és az egyébként is legyengült védekezési képességű szervezet esetén szinte elkerülhetetlen volt) csak kisebb nyomatékú - enyhítő körülmény a sértett halálában részoki szerephez jutó vérmérgezés, az, hogy a cselekmény elkövetése óta már több mint hatéves időmúlás következett be, ezen belül pedig a bírósági eljárás hároméves elhúzódását eredményezte az alapügyben megvalósított eljárási szabálysértés miatt az eljárás megismétlése, valamint a pandémiára tekintettel a megismételt eljárás alatt kétszer is elrendelt veszélyhelyzet, amely kihatott az eljárás időszerűségére.

[112] Az így kiegészített enyhítő körülmények mellett az elsőfokú bíróság által – a Btk. 109.§ (1) bekezdése és (3) bekezdés b) pontja alapján hibátlanul meghatározott büntetési tételkereten belül – megválasztott szabadságvesztés ugyan helyes volt, de annak tartama kissé eltúlzott. Ezért azt a másodfokú bíróság 5 év 8 hónapra enyhítette.

[113] A szabadságvesztés végrehajtási fokozata, valamint a feltételes szabadság legkorábbi időpontja megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek, miként az előzetes fogvatartás, a házi őrizetben és a lakóhelyre korlátozott bűnügyi felügyelet alatt töltött idő beszámítása is.

[114] A közügyektől eltiltás mellékbüntetés törvényi feltételei a fiatakorú vádlott esetében fennálltak, és annak alkalmazásával, miként mértékével is egyetértett a másodfokú bíróság.

[115] A bűnjelekre és a bűnügyi költségre vonatkozó döntés törvényes.

[116] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2021. szeptember 15.

dr. Magócsi István sk

dr. Borbás Virág Bernadett sk.

dr. Raczky Katalin sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 10.Fk.38/2020/32-I. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Fkf.111 /2021/10. számú ítéletében írt változtatással 2021. szeptember 15. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2021. szeptember 15.

dr. Magócsi István sk.

a tanács elnöke

...